

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

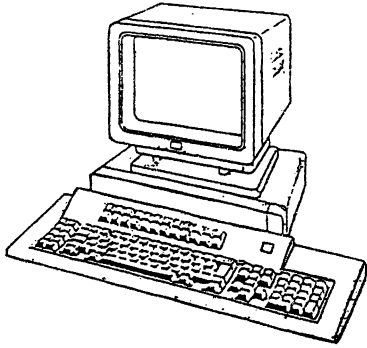
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

D & A SLÆGT A

3. ÅRG. NR.2

ISSN 0903-6172

1989

DIS-DANMARK

Samfundet for dansk genealogi og Personhistorie

**DATABEHANDLING I SLÆGTSFORSKNING
DIS - DANMARK**

afdeling af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Formand:

Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, DK-2400 København NV 31 86 86 31

Næstformand:

Jørgen Papsøe, Troidager 8, DK-2950 Vedbæk 42 89 06 60

Sekretær:

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, DK-6430 Nordborg 74 45 02 35

Kasserer:

Gert Krabsen, Lyngholmvej 22, DK-9200 Aalborg SV 98 18 42 08

Øvrige Bestyrelsesmedlemmer:

Georg Agerby, Gildhøj 86, DK-2605 Brøndby 42 96 53 37

Tommy Christensen, Bulgariensgade 5 st., DK-2300 København S 31 58 58 64

Finn Grandt Nielsen, Enghavevej 34, DK-5230 Odense M 66 14 11 21

Arne Julin, Refsnæsgade 55 st.th., DK-2200 København N 31 39 99 53

Johnna Meth, Dalvænget 10, DK-2750 Ballerup 42 97 63 40

Poul Steen, Rudersdalsvej 52, DK-2840 Holte 42 42 19 19

Programgruppe:

Georg Agerby, Gildhøj 86, DK-2605 Brøndby 42 96 53 37

Gert Krabsen, Lyngholmvej 22, DK-9200 Aalborg SV 98 18 42 08

Dataanalyse og standardisering:

Tommy Christensen, Bulgariensgade 5 st., DK-2300 København S 31 58 58 64

Poul Steen, Rudersdalsvej 52, DK-2840 Holte 42 42 19 19

SLÆGT & DATA, redaktionsudvalg:

Jørgen Papsøe, Troidager 8, DK-2950 Vedbæk (ansvarsh.) 42 89 06 60

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, DK-6430 Nordborg 74 45 02 35

Arne Julin, Refsnæsgade 55 st.th., DK-2200 København N 31 39 99 53

Deadline for næste nummer: 15. August, 1989

STANDARDISERING - EN SELVFØLGELIGHED

af

Bent Holm Christensen

Det er med stor interesse, jeg har læst artiklerne i Slægt og Data 3. årgang nr.1.

Jeg har i forbindelse med min slægtsforskning anskaffet det mest nødvendige data-udstyr (IBM kompatibel PC-XT med 640 Kb RAM) og har dermed pådraget mig de medfølgende ærgrelser og glæder, startende med dBASE 2, med dette programs store begrænsninger og har derefter fulgt udviklingen af databaser frem til de nuværende velfungerende relationsdatabaser, hvor kun programmørens kreativitet sætter grænser for programmets formåen. I dag må jeg erkende, at anvendelsen af EDB har gjort det meget nemmere at holde styr på de indsamlede slægtsforskningsdata, og jeg kan genkende mange af de problemer, der er nævnt i artiklerne. I øjeblikket er jeg igang med at indtaste kirkebøgerne fra Samsø, og det ville være mig en glæde om dette arbejde senere kunne indgå i den såkaldte store database kaldet: Dansk Person Register (DPR).

Med hensyn til de bragte artikler vil jeg nævne, at jeg ikke deler Johs. Linds skepsis i forbindelse med standardisering, ud fra den overbevisning, at jeg betragter den store database som en nyttig registrant til de eksisterende arkivalier. Den store database vil efter min mening aldrig tilnærmelsesvis kunne indeholde alle de individuelle bemærkninger og kommentarer, som de oprindelige kilder indeholder, men skal deri-

mod være et hjælpemiddel til at lokalisere, hvor i kilderne man kan finde oplysninger om de personer, man beskæftiger sig med, og dermed minimere de tidskrævende "sekventielle" gennemlæsninger af f.eks. kirkebøger og folketællinger for at finde bortblevne personer. En minimering af spildtiden vil give slægtsforskeren mulighed for at koncentrere sig om mere interessante sider af slægtsforskningen.

Jørgen Papsøe indleder sin artikel med ordene: "Standardisering - hvorfor ikke", vi er på dette punkt enige, idet jeg anser standardisering som en selvfølgelig nødvendighed. Skal vi i Danmark have en stor database op at stå, kan det kun ske ved en stor indsats fra mange, mange slægtsforskere over hele landet og med et intenst samarbejde med de mange lokalarkiver. I en proces, hvor mange forskellige slægtsforskere skal indtaste data, er det af stor betydning, at der foreslås nogle standardiserede feltlængder, og at man enes om, hvilke nødvendige data der skal medtages. Selvom de moderne databaseprogrammer kan importere data lagret efter forskellige standards, bør der tilstræbes en standardisering, hvor dette er muligt.

På enkelte punkter er jeg meget uenig med Jørgen Papsøe, det gælder bl.a. forslaget om, at navnefeltet skal begrænses (det er ikke en begrænsning, Red.) til eet felt, dette mener jeg er uheldigt, da data fra

kirkebøger for at lette søgningen skal kunne indekseres (sorteres) separat på fornavne og efternavne. Når man leder efter ANNE SØRENSDATTER, skal man have fat i de piger, der hedder ANNE med en far, der hedder SØREN.

En anden fordel ved en deling af navnefeltet er, at indholdet i kirkebøgerne kan udskrives i to lister, een sorteret på fornavn og een sorteret på efternavn. Med hensyn til tilnavn, som jeg foretrækker at kalde slægtsnavn, har jeg selv valgt at rubricere dette under efternavn, (f.eks. Holm Christensen).

Jeg har selv haft gode erfaringer med at bruge 25 karakterer til fornavne og 25 karakterer til slægts- og efternavn. Med hensyn til den lagerplads, der bruges til lagringen, må det erkendes, at med den udvikling, der sker på området lagringsmedier, hvor harddiske på 40 eller 80 Mb er ved at blive standard på normale PC'ere, må problemer med lagerplads snart tilhøre den fortid, vi forsker i.

Et andet punkt, hvori jeg ikke helt kan følge Jørgen Papsøe, er med hensyn til, at man ved indtastningen af kirkebøgerne skal medtage faddere (og som følge heraf evt. tillige forlovere).

Det ville være rart at have dem med, men jeg betragter den store database som en registrant til arkivalierne, og som følge heraf skal den kun indeholde de for en identificering mest relevante data. I de få tilfælde, hvor en fadderanalyse er nødven-

dig for at identificere en person entydigt, må de originale arkivalier benyttes. Nok så væsentligt i denne sammenhæng er det, at den datamængde, der på frivillig basis skal indtastes, vil forøges kraftigt.

Skal der for hver person indtastes 4 faddere og to forlovere, og man løseligt anslår antallet af fødte personer i Danmark i tidsrummet 1700-1930 til ca 10-12 millioner, skal der ekstra indtastes ca 60-70 millioner personer, hvilket groft taget er det dobbelte af, hvad der i samme periode er registreret i tilgængelige folketællinger.

Til slut skal berettes om en oplevelse, jeg havde i min ferie 1987, hvor familien tilbragte 8 regnvejrsdage i Kalmar på den østsvenske kyst. Der blev afholdt en byfest, de såkaldte Hansadage, og i den forbindelse afholdt man på centralbiblioteket nogle slægtsforskningsdage, som jeg fik lejlighed til at overvære.

I denne egn af Sverige var man dengang langt fremme med den store database. Arbejdet blev koordineret af en meget EDB-kyndig slægtsforsker SAM BLIXT fra Oskarshamn, der modtog indtastede data fra slægtsforskere i de østsvenske sogne og lagde disse ind i den store database. Det var en oplevelse at se de besøgendes glæde og forbløffelse, når SAM BLIXT på sin PC tryllede deres hidtil ukendte slægtinge frem.

Bent Holm Christensen
Spøttevvej 5
2870 Hørsholm

Tlf. 02-867450

STANDARDISERING

af

Jens Finderup Nielsen

Det var nogle tankevækkende indlæg, vi fik i Februar nummeret. Pastor Linds argumentation for, at vi må indrette os således, at enhver kan blive salig med sin datamat, kan jeg fuldt ud akceptere og støtte. Jeg har lidt svært ved at følge med i Tommy Christensens fremtidsdrømme og at se, hvad gavn vi kan have af dem her og nu. Det ville dog interessere mig at vide, hvad det er, han stopper i den pibe, der sender ham til drømmeland. Jørgen Papsøes tanker om vold mod kilden synes jeg kun belyser et lille hjørne af, hvad der i dag er vort største problem.

Forhåbentlig giver disse indlæg anledning til en frugtbringende diskussion, både her i bladet og ved kommende møder.

Det kunne måske være gavnligt at trække hovedpunkterne af dagens situation op og at fremhæve de områder, hvor en fælles indsats er påkrævet. Dette er forsøgt i det følgende set ud fra en selvlært PC-brugers perspektiv, snarere end ud fra tanken om at kunne blive koblet ind på en kæmpestor, central mainframe datamat.

Hvor står vi i dag med hensyn til at have udstyr og programmer til vor rådighed, som gør, at vi kan samarbejde ved at udveksle oplysninger om vore forfædre? Vi må se på flere emner: hardware, tekstbehandling, egentlige slægtsforskerprogrammer, arkiva-

lieregistrering i databaseform og alfabeter.

HARDWARE

Der findes og bruges i dag et utal af forskellige systemer lige fra nogenlunde kompatible til de absolut forskellige. Et ønske om at standardisere på den såkaldte IBM standard er forståeligt, men i praksis urealistisk. Vi må leve med de vanskeligheder, som en manglende standardisering medfører.

For programmere vedkommende vil man være henvist til at bruge dem, der er skrevet for den datamat, man nu en gang har valgt, men hvad angår de data, man indsamler og oparbejder, er vejen til udveksling med andre åben, hvis blot ens egne programmer kan producere data i ASCII format, og hvis disse data kan sendes ud via et serielt udgangsstik. Man kan da overføre sine data til en hvilken som helst anden datamat med serielt udgang, og i denne anden datamat lagre data på dens eget diskformat. Over længere afstand kan overførslen ske via to modemer og telefonsystemet. Står de to datamater ved siden af hinanden, kan man klare sig med et såkaldt nulmodem, et specielt kabel med et serielt stik i hver ende.

Hvis to datamater bruger samme diskette-størrelser, men forskellige operativsystemer og disketteformater, kan data overfø-

res ved nogle hjælpeprogrammer. Et af disse programmer "Media Master" kan f.eks. læse en datafil fra en 5,25" diskette og skrive den til en anden, også når der er tale om et halvt hundrede forskellige operativ- og formatteringssystemer.

TEKSTBEHANDLING

Tekstbehandling er efter min mening en fundamental del af DIS, og man kan have megen gavn af at kunne rette, redigere, renskrive og udveksle sine data i form af EDB-tekst. Problemet er her igen, at der eksisterer en stor mangfoldighed af programmer, der ikke uden videre kan kommunikere. Der hverken findes eller kan forventes en standard, og hvert enkelt program har sin egen måde at behandle tekst på og skrive til diskfil. F.eks. har bogstavet e, når det er sidste bogstav i et ord en anden kode end et e midt i ordet, og der forekommer både "bløde" og "hårde" linieskift og skilletegn. De "bløde" forsvinder, når der ikke er brug for dem.

Nu er kodningen af disse ting forskellig fra det ene program til det andet, og hvis man forsøger at bruge en tekstfil skrevet af et program i et andet program, eller prøver at kopiere et programs tekstfil direkte til en printer, så kommer der de mærkeligste ting ud af det. Løsningen er at konvertere teksten til ASCII format, hvor et e er et e, og et linieskift er "hårdt" (linieskift er en ASCII kode). Der findes adskillige hjælpeprogrammer til dette formål, et af dem kan sågar identificere, hvilket program en tekst er skrevet med og automatisk fore-

tage de fornødne ændringer for at konvertere til ASCII.

Tekstbehandling ved EDB er som nævnt et fundamentalt arbejdsredskab, og mange begyndere vil stå sig ved først af alt at anskaffe et godt tekstbehandlingsprogram og lære at arbejde med det, og så for en stund glemme alt om egentlige slægtsprogrammer og databaser. Meget arkivmateriale såsom skifter, skøder og jordebøger egner sig kun til tekstbehandling, og på den anden side vil alle de anstrengelser, der bliver ofret på afskrift af kirkebøger i hånden eller på "gammeldags" skrivemaskine, kunne være til meget større almen gavn, hvis de blev skrevet som EDB-tekst. Standardformen for udveksling af materiale er her ganske klar. Det må være ASCII tekstfiler, som kan indlæses og viderebehandles af ethvert tekstprogram. Problemer om feltlængder og feltindhold forekommer ikke.

SLÆGTSFORSKERPROGRAMMER

Også her er der en stor mangfoldighed af programmer og ingen umiddelbar kandidat til udnævnelse som standard. Hvert program har sine fordele og mangler, men alle har det til fælles, at de modtager elementære persondata i standard form med hensyn til tid, sted og udformning af personnavne. Derudover er der plads til det "løse" i form af noter. Formatet for persondata og for behandling af noter er forskellig fra det ene program til det andet. Nogle programmer kan dog benytte et vilkårligt, fremmed tekstprogram til at skrive noter.

Udskrifterne er de kendte skemaer med familiegupper, aner, efterkommere og diverse navnelister. Disse skemaer kan ofte forekomme ret stive og pladskrævende, og det kan være ønskeligt at afpudse dem ved hjælp af et tekstbehandlingsprogram. Af den grund bør man interessere sig for, om programudskrift kan ske til en diskfil, som kan indlæses i ens tekstprogram. Det kan også være interessant at undersøge, om fremmede noter kan indlæses i programets notesystem, så man ikke skal indtaste dem.

Hvad angår overførsel af persondata fra et program til et andet og mellem forskellige brugere af samme program, så lader det til at GEDCOM formatet vinder frem som international standard. Det er et specielt ASCII filformat, der ved et kodesystem registrerer parforhold mellem de optagne enkeltpersoner, og de deraf resulterende forældre-børn relationer. Hvert program har sin egen standard for navne- og stedfelter, og den må man så acceptere, hvilket ikke altid er lige let.

DATABASER

Visse arkivalier egner sig udmærket til at blive registreret og behandlet med databaseprogrammer. Først må vi nok lige gøre os klart, hvad en database egentlig er, bortset fra det i visse kredse er et uartig ord. Fundamentalt er en database et tekstmateriale, der naturligt kan opdeles i et antal optegnelser (records), hvor de enkelte optegnelser kan opdeles i et fast antal felter (fields), idet hvert felt højst kan in-

deholde et vist antal tegn. Der kan også forekomme talfelter, som kan gøres til genstand for beregninger, men det er ikke af interesse i denne sammenhæng. Et databaseprogram behøver ikke at være dBASE III+. Der findes mange andre udmærkede programmer, også i Public Domain.

Hvorfor skal vi så i det hele taget beskæftige os med databaser? Kan vi ikke lige så godt simpelthen holde os til tekstfiler, hvor man jo kan både søge og udskrive afsnit på basis af enkeltord, ordgrupper og dele af ord? Fordelen ved en database er, at man kan søge selektivt i udvalgte felter, og at man kan foretage en selektiv udskrift. For eksempel kan man fra en database, der indeholder alle oplysninger om alle dåb i et givet tidsrum meget let udskrive et register, hvor der på en linie for hver dåb er angivet faderens navn, barnets navn og dåbsdatoen. Man kan gå videre med en selektiv udskrift, der kun medtager en enkelt faders eller moders børn.

For at arkivmateriale med fordel skal kunne behandles som database, må de forskellige felter, som det kan inddeles i, være af nogenlunde samme interesseniveau. Ser man f.eks. på en skifteforretning, vil optegnelsen omfatte den afdødes navn, et varierende antal arvinger og en optælling af olmerdugsdyner, fårehoveder, flasker med diverse indhold og så videre i en stor mangfoldighed. Her må det være klart, at det måske kan være nyttigt at registrere de forekommende navne, hvorimod en komplet optegnelse i databaseform ligger me-

get fjernet.

Går vi derimod til arkivalier som kirkebøger, folketællinger og lægdsruller, så er betingelserne om et systematisk indhold af nogenlunde samme interesseniveau opfyldt. Ved en barnedåb er der altid tid, sted, far, barn og ofte mor. De udgør det primære interesseniveau. Der er også et antal faddere, og det kan så være tre, seks eller flere, afhængigt af tidens og sognets skik og brug. Disse personer er måske ikke helt af samme interesse som de primære, men de bør medtages, fordi deres tilstedeværelse ofte kan afsløre familiesammenhænge, som ellers ikke er afklaret. Noget lignende kan siges om vielser, hvor de to brudefolk er de primære personer, men hvor forlovere absolut også har interesse. Der kan være variationer i de sekundære personers antal og beskrivelse, men de fortjener alle at blive taget med.

I det hele taget mener jeg, at man bør stræbe efter at medtage det komplette indhold af de nævnte arkivalier. Det er overkommeligt, og det kan ikke være tilfredsstillende kun at benytte EDB som et værktøj til registrering, og så henvise til de gamle originaler for nærmere enkeltheder. Med en komplet afskrift bliver det overflødig at medtage henvisninger til arkivnummer, sidetal og lignende, og den plads, man sparer derved, er bedre udnyttet til at forlænge felterne.

Jeg tror ikke, at det er muligt eller ønskeligt at tage alle de nævnte arkivalier ind

i en og samme database. Det kan blive svært nok at få rede på de forskellige databaser til hver enkelt handling. Det vi må se på er den enkelte databases struktur, det vil sige de faste felters antal, navn, indhold, længde og type.

Felternes navne bør entydigt dække indholdet, de bør være korte, og må ikke indeholde bogstaverne Æ, Ø og Å.

For hovedpersonernes vedkommende bør felternes indhold begrænses til personnavnet, det fulde navn som skrevet i kilden og uden opdeling i for- og efternavn. Det "rene" navn bør kunne trækkes ud og bruges som indgang i korte, udskrevne indeksliister. I disse lister kan man lige så vel indekser alfabetisk på fornavne som på efternavne, så en opdeling i for- og efternavne i forskellige felter er unødvendig. Stednavne i forbindelse med hovedpersoner må have eget felt.

For sekundære personers vedkommende bør kildens fulde beskrivelse medtages intakt i et felt, om det så medfører, at man skal have plads til en fadder benævnt som "Søren Jensens Hustru Anne Madsdatter fra Bøgild i Torning Sogn". Der er ingen grund til at dele dette op, og jeg ser ingen rimelig måde at gøre det på. Man vil aldrig ønske at indekser på sekundære personer, og man kan med ethvert veludstyret program finde frem til dem ved at søge på dele af feltet. En forkortelse ville udgøre vold mod kilden.

Antallet af felter giver sig selv for hovedpersonernes vedkommende. En dåb vil altid omfatte far, mor og barn. Problemet er, hvor mange faddere man med rimelighed skal have felter for. Ved en vielse er der altid brudeparret, indtil videre to personer af forskelligt køn. Normalt er der derudover to forlovere, en for hver af brudeparret, men jeg er en enkelt gang stødt på fire. Problemet er her nok snarere, at man til tider i nogle sogne (hertugdømmerne?) også angiver brudeparrets forældre, og det er dog en oplysning, som man absolut ikke kan udelade. Ved begravelser er der kun en hovedperson. Meget ofte er der også nævnt en nær slægtning, som selvfølgelig skal have sit felt. Problemet er her, at man i nogle sogne (igen hertugdømmerne?) anfører alle overlevende børn. Igen oplysninger, som man ikke kan udelade.

Kravene til de enkelte databasers struktur varierer således med tid og sted, og jeg tror, at løsningen på dette problem er, at vi forsøger for hver handling at nå frem til en overordnet struktur, en slags mindste fælles mængdefold, der har felter for alle forekommende varianter. Herudaf kan vi hver for sig udvælge en delstruktur, der dækker behovet i det eller de sogne, vi arbejder med. Når først den overordnede struktur med vedtagne feltnavne og feltindhold foreligger, er det en forholdsvis simpel sag at overføre data baseret på en mindre del af denne struktur. Det er dog ikke realistisk at forsøge at nå frem til en overordnet databasestruktur, der dækker 100% af de forekommende varianter.

Blandt de 10-20.000 præster, der har ført kirkebog før faste skemaer blev indført, var der nok adskillige, som havde deres helt egne ideer om, hvad der skulle medtages. Man bør derfor sigte efter en struktur, der dækker sådan noget som 99% af alle varianter, og så for hver handling have et ekstra felt, hvor det ganske usædvanlige kan anføres, hvis det ikke kan udelades.

I forbindelse med "Nieis Blichers Vium" har jeg udarbejdet et sæt strukturer for databaser til de kirkelige handlinger og folketællinger omkring slutningen af 1700-tallet. Jeg mener, at disse strukturer gør det muligt at medtage ca. 99% af arkivaliernes indhold, og at de få undtagelser kan dækkes på en tilfredsstillende måde ved at tilføje et udefineret felt i hver struktur til opsamling af unormale optegnelser. En enkelt gang har der været brug for forkortelser eller en kildehenvisning, men det drejer sig hovedsageligt om beskrivelse af de nærmere omstændigheder ved nogle dødsfald, der ikke har nogen slægtshistorisk betydning.

Spørgsmålet er nu, hvor langt dette strukturkompleks er anvendeligt til andre tider og steder, og hvor det skal udvides for at kunne dække alle varianter af optegnelser. Det må andre, der har gjort lignende forsøg på at indpasse arkivalier i faste rammer, kunne udtale sig om.

Det ovennævnte system omfatter også de feltlængder, som jeg har fundet tilfredsstillende. Det vil være udmærket, hvis vi kun-

ne blive enige om felternes længde, men jeg anser det ikke for at være et væsentligt problem. Man må selvfølgelig være opmærksom på, at der kan gå data tabt, hvis man overfører data til en databasestruktur med kortere felter, og derfor må man kende alle feltlængder i den database, man overfører fra.

Der eksisterer forskellige standarder for udveksling af data mellem forskellige databaseprogrammer, men den bedste form er sikkert en delimeret ASCII-fil, ledsaget af en selvstændig, nøjagtig beskrivelse af den benyttede struktur. I en sådan fil er de enkelte optegnelser adskilt ved koden for lineskift, og felter er adskilt ved et sæt af dobbelte kommaer plus og et valgt skilletegn. Denne filform kan udskrives og indlæses af flere databaseprogrammer end nogen anden, og den kræver et minimum af plads, idet hvert felt kun optager plads i det omfang, det er udfyldt. Et tomt felt optager kun den plads, der medgår til skilletegn.

ALFABETER

Vi er i Danmark, som i andre europæiske lande, belempret med nogle bogstaver, som er ukendte i datamaternes hjemland, USA, og det medfører problemer, som her kun skal antydes. Jeg har ikke et bud på en løsning.

Der eksisterer (mindst) to standarder for indkodning af de specielt danske bogstaver, og ingen af dem har så afgørende fordele, at den i dag kan anbefales som eneste norm for udveksling af data. Heldigvis findes der en del hjælpeprogrammer, der kan "oversætte" en tekstfil.

De fleste udenlandske programmer har problemer med de danske bogstaver. Mange kan ganske enkelt ikke bruge dem. Et kendt program som PAF (Personal Ancestral File) kan kun bruge den oprindelige 7-bit standard, og den dertil hørende dataudvekslingsstandard GEDCOM har problemer med det danske Ø.

AFSLUTNING

Som konklusion vil jeg gå tilbage til Pastor Linds efterlysning af programmer og hjælpemidler, der kan gøre det muligt at udveksle data uden først at blive enige om en altomfattende standardisering. Som her beskrevet tror jeg, at disse hjælpemidler stort set allerede foreligger. Vort alvorligste problem er snarere det, at vi ikke ved nok om, hvad der står skrevet i vore arkivalier. Det må vi i fællesskab kunne få rede på.

Jens Finderup Nielsen
Descanso III, Citasol
Almunecar (Granada)
Spain

Tlf. 58-633159

* * * * *

EN EFTERLYSNING

Ved det første møde på Landsarkivet, lørdag d. 27. februar, 1988, om databaser, var der en deltager, der startede en diskussion om, hvad man kunne gøre for at holde styr på sine egne billeder og breve m.m. om de personer, man beskæftigede sig med. Redaktionen er interesseret i at komme i kontakt med vedkommende. Mange, jeg har talt med, husker diskussionen, men ingen ved, hvem han er. Skriv eller ring til mig, Mr. ???????

J. Papsøe

SLÆGTSFORSKNING PÅ HJEMMECOMPUTER

af

Povl Clasen

Gennem adskillige år har jeg arbejdet med slægtsforskning, de seneste år har jeg brugt min hjemmecomputer og et selvkonstrueret program til at holde rede på de oplysninger, jeg samlede ind. Det har været en stor hjælp, men ikke rigtigt tilfredsstillende.

Jeg er derfor begyndt at se mig om efter noget mere avanceret udstyr og er selvfølgelig blevet fascineret af de forskellige slægtsforskningsprogrammets formåen, som jeg har set demonstreret på forskellige DIS-møder.

Det ligger i luften, at der skal et kraftigere udstyr til end en almindelig Commodore C-64 hjemmecomputer, hvilket atter betyder, at man næppe klarer sig med mindre end 10-15.000 kr i investering.

Jeg blev derfor forbavset, da jeg fandt ud af, at FAMILY ROOTS faktisk findes i en udgave til C-64'eren. Jeg besluttede at prøve dette programs formåen, og vil i det følgende gøre rede for mine erfaringer.

Programmet koster 1200 kr og leveres på to disketter med en udførlig dansk manual.

Som noget meget tiltalende bemærkede jeg mig, at leverandøren yder 60 dages betingelsesløs garanti således, at man kan få købsprisen refunderet, hvis man af en eller anden grund ikke er tilfreds. Det giver ri-

gelig tid til virkelig at gennemprøve programmet inden endelig beslutning om investering træffes.

Leverandøren, **Soft Gen**, Tofteholmen 5, 2690 Karlslunde oplyser, at programmerne ajourføres 2-4 gange årligt, at væsentlige forbedringer vil blive annonceret, og at man som registreret bruger altid kan få et sæt af den seneste version for en beskednen betaling. Endvidere er der organiseret en (amerikansk) brugerforening, der udsender et blad hver måned.

Det er endvidere meget tiltalende, at programdisketterne er uden kopibeskyttelse - ja, manualen opfordrer direkte til at lave en back-up kopi, og programpakken indeholder et kopiprogram dertil. Leverandøren viser herved en tillid, som man selvfølgelig ikke kan andet end leve op til.

Programmerne er gennemført menustyrede og alle ledetekster er danske. Ofte anvendte sætninger eller navne behøver man ikke indtaste hver gang, men kan aktiveres ved hjælp af funktionstasterne.

Datoer kan skrives på formen dd/mm/åååå, også med - som skilletegn eller med mellemrum og måneden som 3 bogstaver. I alle felter akcepteres ?, hvorved man kan arbejde med usikre datoangivelser. Man kan også skrive datoer på anden form, men så

kan datoen ikke genkendes af søgeprogrammet. Den amerikanske form mm/dd/åååå kan anvendes i stedet, men de kan ikke blandes.

Programpakken er meget fleksibel. Man kan arbejde med 1, 2, 3 eller 4 diskette-drev, og man kan arbejde med (næsten) enhver type printer. Oplysninger om den konfiguration, man arbejder med defineres i starten, men kan senere ændres. Det kan derimod ikke den plads, man har afsat til registreringerne om hver enkelt person. Det er et forhold, der defineres én gang for alle. Skulle man senere finde ud af, at man var for karrig med pladsen i starten, må man enten taste alle oplysninger ind påny eller købe et særligt "changer-program" specielt til dette formål.

Man skal således straks fra begyndelsen tage stilling til, hvor meget plads et navn gennemsnitlig kan fylde og til, hvor meget plads øvrige personoplysninger kan fylde. En smart detalje er det, at navnet ikke har en fast maksimumslængde, men at programmet regner med gennemsnit således, at et kort navn vil skabe yderligere plads til de øvrige.

Ulempen ved at have disse begrænsninger kommer man dog ikke uden om, og den er væsentlig, da den plads man definerer fra starten bestemmer, hvor mange disketter man skal sprede sine oplysninger over, og dermed, hvor meget man skal lege disk-jockey, når man arbejder med programmet.

Inden for den plads, man har afsat for hver

person, er man ret frit stillet med hensyn til antallet af enkeltoplysninger. Programmet har foruddefineret plads til 13 felter: fornavn, efternavn, tilgiftet navn, titel, fødselsdato, fødested, dødsdato eller "L" for levende, dødssted eller adresse, far, mor, antal ægteskaber, antal børn og antal noter, men yderligere 9 felter kan frit defineres. Desuden tilføjes automatisk for hvert ægteskab: ægtefælle, bryllupsdato, bryllupssted og ægteskabelig stilling, for hvert barn dets navn og for hver note dens tekst.

Systemet arbejder med et record-nr. for hver person. Dette nummer kan vælges frit eller tildeles automatisk til nye personer. Det bruges af systemet til at sammenkæde beslægtede personer således, at navnefelterne for far, mor, ægtefæller og børn blot kan udfyldes med vedkommendes nummer, hvorved man opnår, at systemet automatisk opdaterer de berørte personers modsvarende oplysningsfelter. Det betyder, at systemet kan lave ane- og efterslægtstavler med en hvilken som helst registreret person som proband, men det betyder også, at man skal holde rede på disse numre. Systemet byder nemlig ikke på nogen søgefacilitet, der er tilgængelig, mens man arbejder med selve registreringen.

De én gang registrerede oplysninger kan selvfølgelig senere rettes eller slettes helt. Dog er denne facilitet ret upraktisk at bruge. Når man kalder en person, får man det registrerede om vedkommende vist på skærmen. Man skal så vælge nummeret på

det felt, man vil ændre i og skal derefter omskrive hele feltets indhold. Man kan altså ikke blot rette i det allerede registrerede, hvilket især er generende, hvis det pågældende felt er "kørt oven ud" af skærmen.

Ligeledes virker det irriterende langsomt at tilføje et ægteskab, et barn eller en note. I disse tilfælde skal man nemlig først rette den pågældende antalrubrik. Programmet afsætter nu plads til nærmere oplysninger om tilføjjelsen og viser hele oversigten over oplysninger forfra og nu med nye feltnumre. Først derefter kan man indtaste selve oplysningen.

Noter kan være såvel supplerende bemærkninger som kildehenvisninger, og der kan fra de andre felter henvises til en note. Den tildelte plads begrænser selvfølgelig også noternes omfang, men længere noter kan skrives i et særskilt tekstbehandlingsprogram, der er en del af pakken. Har man sådanne noter, gemmes de for sig selv på særskilte disketter, og man får altså yderligere træning i disc-jokey-faget.

For fuldstændighedens skyld nævner jeg, at systemet håndterer æ, ø og å korrekt. Om de udenlandske ä, ù, é, û, osv. også kan håndteres er næppe sandsynligt - jeg har ikke prøvet.

Programpakken indeholder en lang række udskriftsmuligheder af efterslægtstavler af indrykningstypen, men uden fortløbende nummerering, anetavler i skemaform med

eller uden anenummer, personskemaer og familieskemaer. Skemaernes indhold kan man selv i meget vid udstrækning frit definere og således tilfredsstille både behovet for at lave arbejdsrapporter til arkivbesøg og behovet for at præsentere sine resultater.

Desuden kan man få udskrevet alfabetiske og numeriske lister over de registrerede personer, skal man bruge disse som registre til en ane- eller efterslægtstavle, kræver det dog en manuel indtastning af alle relevante personnumre.

Sorteringen kan foregå efter såvel efternavn som tilgiftet navn, efter navne, der indeholder en bestemt bogstavgruppe, samt efter navne, der udtales ensartet. Den sidstnævnte facilitet er afstemt efter dansk sprog og virker tilsyneladende ret godt.

Endelig findes der i programpakken et særskilt søgeprogram, med hvilket man kan søge på flere forskellige parametre, enkeltvis eller kombineret. Man kan således eksempelvis få isoleret alle records over personer viet i København i årene 1800-1813. Mulighederne er mange, men programmet kan desværre ikke aktiveres, mens man er i færd med den almindelige ajourføring af sine oplysninger.

Som konklusion må jeg sige, at det er ret imponerende, hvor meget man med dette program kan få ud af en lille hjemmecomputer, et diskettedrev og en simpel printer. Men man må akceptere, at systemet arbej-

der langsomt, og at man skal skifte disketter meget ofte. Sammenligner man med de af Paul Lysholdt Rasmussen i SLÆGT & DATA 1988/2, side 3 opstillede kriterier, er det dog ret få krav, der ikke imøde-

komes.

Povl Clasen
Femkløvervej 14
3310 Ølsted

Tlf. 02-348842

* * * * *

KIRKEBOGSEKSTRAKTER 1812 - 1891 FELTTYPER OG FELTLÆNGDER

af

Finn Andersen og Jørgen Papsøe

I det følgende beskrives nogle forslag til databaser til indskrivning af kirkebøgerens indførsler om fødte (døbte), konfirmerede, viede og døde (begravede) i perioden 1821-1891.

I hver af databaserne er søgt indeholdt alle primære oplysninger om den/de person(er), som hver enkelt indførsel drejer sig om. Det er langt mere end et simpelt navnerogister, men dog ikke en fuldstændig indskrivning af indholdet i den enkelte kirkebogsindførsel, idet f.eks. faddere og forlovere er udeladte. Heri ligger absolut ingen afstandtagen fra simple navnerogister eller fuldstændige kildegengivelser, men vi finder, at den valgte form på mange måder er tilfredsstillende for perioden 1812-1891, hvor kirkebogsskemaerne er nogenlunde ensartede. Databaserne kan bruges som simple navnerogister til de originale kilder, men kan med det udvidede dataindhold samtidig anvendes selvstændigt.

Det er således ikke vor mening med dette indlæg at indlede en diskussion om, hvilke oplysninger, der skal medtages i nærværen-

de databaser, men derimod en diskussion om, hvordan de udvalgte oplysninger mest hensigtsmæssigt registreres i databaserne, d.v.s. en diskussion om feltyper, feltlængder etc.

Vi har gennemgået en række kirkebøger fra landsogne, købstadssogne og københavnske sogne, og vi er derved kommet til følgende foreløbige konklusion på de 4 databaser, der er vist øverst på næste side.

For anvendelsen af de nævnte databaser skrives en række mindre programmer for via menuvalg at indskrive, rette, slette, søge, vise, udskrive etc. Programmerne compileres, så de kan anvendes direkte fra styresystemet DOS uden brug af det databaseprogram, som er brugt ved udarbejdelsen af ovennævnte.

CENTRALE FELTER

Samtlige af ovenfor anførte feltyper og feltlængder både kan og skal diskuteres, men af pladmæssige grunde lægges vægten i denne omgang på centrale felter indeholdende personnavne, dato/år-angivelser og stedsangivelser.

Feltnavn	Type	Lgd	Bemærkninger
FØDTE			
FODTNAVN	C	45	Den fødtes fulde navn
KONSTRUK	L	1	Konstr. af efternavn
KOEN	C	1	Køn, M eller K
FODTDATO	D	10	Fødselsdato og -år
FODTSTED	C	25	Fødested/fam. bopæl
DAABDATO	D	10	Dåbsdato og -år
DAABSTED	C	4	Dåbssogn ved talkode
FSTATUS	L	1	Født i/ud.f. ægteskab
FADERNAVN	C	45	Faders fulde navn
STILLING	C	15	Faders stilling
MODERNAVN	C	45	Moders fulde navn
BOPAEL	C	25	Forældr/moders bopæl
KBSOGN	C	4	Kirkebogssogn talkode
KBAAR	C	9	Kirkebogens yderår
KBSIDE	C	3	Indførl. sidetal i KB
MAERK_1	L	1	Mærkning f.eks. tvivl
MAERK_2	L	1	om læsning el. mærk-
Total		245	ning af egen slægt

KONFIRMEREDE

KONFNAVN	C	45	Konf.m. fulde navn
KONSTRUK	L	1	Konstr. af efternavn
KOEN	C	1	Køn, M eller K
FODTDATO	D	10	Fødselsdato og -år
FOEDESTED	C	25	Konf.m. fødested
ALDER	C	2	Konfirmandens alder
KONFDATO	D	10	Konf.dato og -år
KONFSTED	C	4	Konf.sogn ved talkode
FADERNAVN	C	45	Faders fulde navn
STILLING	C	15	Faders stilling
MODERNAVN	C	45	Moders fulde navn
BOPAEL	C	25	Fam./konf.m. bopæl
KBSOGN	C	4	Kirkebogssogn talkode
KBAAR	C	9	Kirkebogens yderår
KBSIDE	C	3	Indførl. sidetal i KB
MAERK_1	L	1	Mærkning f.eks. tvivl
MAERK_2	L	1	om læsning el. mærk-
Total		246	ning af egen slægt

PERSONNAVNE

Diskussionerne om et personnavn skal i ét felt eller opdeles i separate felter for fornavne og efternavn, evt. også felter for mellemnavne og tilnavne, er vist uendelig. Opdeling i flere felter giver nok en række umiddelbare fordele, men - for den, der indskriver databasen - samtidig en række problemer med tolkning af, hvorvidt der er

Feltnavn	Type	Lgd	Bemærkninger
VIEDE			
GOMNAVN	C	45	Gommens fulde navn
GOMSTILL	C	15	Gommens stilling
GOMSTAND	C	8	Gommens civilstand
GOMALDER	N	2	Gommens alder
GOMBOPAEL	C	25	Gommens bopæl
VIELDATO	C	10	Vielsesdato og -år
VIELSTED	C	4	Vielsessogn v. talkode
BRUDNAVN	C	45	Brudens fulde navn
BRUDSTILL	C	15	Brudens stilling
BRUDSTAND	C	8	Brudens civilstand
BRUDALDER	C	2	Brudens alder
BRUDBOPAEL	C	25	Brudens bopæl
KBSOGN	C	4	Kirkebogssogn talkode
KBAAR	C	9	Kirkebogens yderår
KBSIDE	C	3	Indførl. sidetal i KB
MAERK_1	L	1	Mærkning f.eks. tvivl
MAERK_2	L	1	om læsning el. mærk-
Total		222	ning af egen slægt

DØDE

DOEDNAVN	C	45	Afdødes fulde navn
KOEN	C	1	Køn, M eller K
STILLING	C	15	Afdødes stilling
CIVSTAND	C	8	Afdødes civilstand
BOPAEL	C	25	Afdødes bopæl
FODTDATO	D	10	Afd. fødselsdato og -år
FODTSTED	C	25	Afdødes fødested
ALDER	C	3	Afdødes alder
ANMAERK	C	45	Anmærkn. fx. Søn af ..
DOEDDATO	D	10	Dødsdato og -år
DOEDSTED	C	25	Dødssted
BEGRDATO	D	10	Begravelsesdato og -år
BEGRSTED	C	4	Begr.sogn v. talkode
KBSOGN	C	4	Kirkebogssogn talkode
KBAAR	C	9	Kirkebogens yderår
KBSIDE	C	3	Indførl. sidetal KB
MAERK_1	L	1	Mærkning f.eks. tvivl
MAERK_2	L	1	om læsning el. mærk-
Total		244	ning af egen slægt

tale om fornavne, mellemnavne, efternavne eller tilnavne, og desuden vil navnefelterne bruge mere plads i databaserne.

Generelt bør individuelle fortolkninger af kildens (kirkebogens) oplysninger undgås i videst muligt omfang i selve indskrivningsfasen. Fortolkninger og konstruktioner i forhold til kilden bør alene forekomme med

baggrund i et beskrevet regelsæt.

Vi foreslår personnavn indskrevet i ét karakterfelt med plads til 45 karakterer, skrevet som det findes i pågældende kilde, idet der dog skal vælges konsekvent m.h.t. rækkefølge: fornavne efternavn eller efternavn, fornavne (eks. Peter Jensen eller Jensen, Peter). Ved eks. Peter Jensen opnås størst mulig sikkerhed for korrekt indskrivning. Ved eks. Jensen, Peter kan der lettere snige sig fejl ind. Begge metoder anvender mindst mulig plads med størst mulig sikkerhed for, at det valgte navnefelt kan rumme de allerfleste forekommende navne uforkortede. De 45 karakterer i ét felt vil dække langt flere navne end f.eks. et felt til fornavne på 25 karakterer og et felt til efternavn på 25 karakterer, idet kombinationen af mang/lange fornavne og et langt efternavn er langt mindre sandsynligt end mange/lange fornavne og et væsentligt kortere efternavn.

Kirkebøgernes navnefeltet anføres efter rubrikoverskrifterne fornavne og efternavn, men ikke sjældent kan efternavn på fødte og konfirmerede være udeladte, oftest ud fra den betragtning, at barnets efternavn betsemmes af faderens navn. Hvis barnets efternavn udledes af faderens navn, skal en sådan tilknytning angives ved "J" i feltet KONSTRUK.

Når indtastningen er færdig, kan man behandle det indtastede på mange måder. Uanset om man har valgt den ene eller anden af de nævnte metoder til indskriv-

ning af personnavnet, vil det programmeringsmæssigt være en simpel operation at skille fornavne og efternavnet. Det kræver programmæssigt kun ca. 500 bytes. Man kan så lave en ny fil, hvor man kan sortere på fornavne og efternavn. Man kan dermed få en ny fil, hvori navnene står i alfabetisk orden og ikke kun sorteret ved hjælp af en index-fel. Man kan også dele personnavnet indskrevet i ét felt ud på to felter, fornavne og efternavn. Man kunne også "køre" en indtastet database-fil igennem et stavekontrolsprogram, hvor man kunne finde almindelige skrivefejl.

DATO/ÅR-ANGIVELSER

I ovenstående databaser forekommer felter for angivelse af dato og år: FODTDATO, DAABDATO, KONFDATO, VIELDATO, DOEDDATO og BEGRDATO. De nævnte felter findes tilsvarende i kirkebøgerne i årene 1812-1891, hvorfor det umiddelbart ville være naturligt at vælge at bruge et standard datofelt, hvorved kun gyldige dateringer, f.eks. 23-09-1820 kan indtastes, mens ugyldige, f.eks. 32-09-1820, afvises. Denne løsning giver dog problemer, for selv om der principielt skal være anført dag, måned og år i ovennævnte felter, sker det jo, et der f.eks. mangler dag og måned, og så kan databasens datofelt ikke bruges. Det kan kun bruges med konkret gyldig angivelse af dag, måned og år. D.v.s. en angivelse som ?-09-1820 kan ikke bruges, kun et tal fra 01 til 30 kan bruges i nævnte tilfælde.

Dette leder til en overvejelse af at konstruere disse felter som almindelige karakter-

terfelter, men vil man opretholde umiddelbar sortering, skal dato og år angives som 1820-09-23 (år-måned-dag).

STEDSANGIVELSE

Stedangivelser bør principielt gengives som de findes anført i kilden, men det vil være meget pladskrævende i de ovennævnte databaser.

I en række tilfælde drejer det sig imidlertid om et registreringssted, d.v.s. en sogneangivelse, evt. med tilhørende herreds- og amtsbetegnelse, og i disse tilfælde kan i stedet anvendes en talkode, f.eks. den 4-cifrede sognekode, der anvendes i CPR. Heri mangler ganske vist nogle nedlagte sogne, men der findes rigeligt af ledige nummergrupper.

Den nævnte talkode anvendes kun i forbindelse med indskrivningen. Ved visning af dataposterne på skærm og ved udskrivning på papir vises automatisk det til en given talkode svarende sogn, evt. med tilføjelse af herred og amt. Drejer det sig om angivelse af f.eks. bopæl inden for et sogns grænser, er talkoden ikke anvendelig, og

man må i stedet bruge et mere pladskrævende karakterfelt.

AFSLUTNING

Sikkerhed for korrekt indtastning er et vigtigt område for programmer til indskrivning af arkivalier. Vi har kort berørt det i denne artikel. Felterne MAERK_1 og MAERK_2 er som nævnt i databaserne medtaget som en hjælp til indtasteren. Er der en indførsel, der f.eks. ikke har kunnet læses med sikkerhed, trykkes Ja til MAERK_1. Indtaster man en arkivalie, som man selv har slægtsmedlemmer i (hvad der ville være naturligt), trykker man Ja, hvis posten har interesse. Man kan så senere udskrive alle de poster med MAERK_1 og få hjælp til eventuel tyding af teksten, og man kan udskrive alle poster med MAERK_2 og her få alle de poster, der har speciel interesse for en selv.

Vi håber, at læserne vil kommentere vor artikel, gerne direkte til os, eller hvis man har bemærkninger, man mener andre har interesse i, da som en artikel i S&D.

Finn Andersen

Jørgen Papsøe

* * * * *

S L Æ G T S F O R S K E R R E G I S T E R

Der er nu ved redaktionens slutning indkommet 95 skemaer, og vi vil udsende registret både som trykt udgave (35 kr. incl. forsendelse) og som DOS-diskette (20 kr. incl. forsendelse). Problemet er, at vi skal vide, hvor mange eksemplarer, der skal trykkes, idet registret tænkes revideret 2 gange om året, og trykte - men ikke solgte - eksemplarer derfor er spild. Disketteudgaven er ledsaget af et læseprogram, der kan køre på DOS styresystem. Altså, hvor mange skal der trykkes (eller kopieres, hvis det kun er nogle få eksemplarer)? Skriv til sekretæren, hvad du er interesseret i.

HVAD ER GRIMULF - HVAD ER LANDBASE

Dette forklares gennem foredraget på DIS-DANMARKS generalforsamling, jvf. indbydelsen på sidste side. LANDBOHISTORISK SELSKAB skriver i deres brochure:

Jens Christensen, Karl-Erik Frandsen og Gunner Lind:

GRIMULF

data fra en dansk landsby 1660-1900

udgivet af Landbohistorisk Selskab.

GRIMULF er navnet på en mand, der på Valdemarstiden ejede en del gods på Falster deriblandt størstedelen af landsbyen "Grimulfstorp", der senere kom til at hedde Nørre Grimmelstrup.

Denne lille landsbys historie i perioden mellem 1660 og 1900 er på mange måder typisk for udviklingen i store dele af Danmark, og den er derfor velegnet som et konkret eksempel på et lokalsamfunds historie i disse århundreder.

Ved udarbejdelsen af dette undervisningsmateriale er de vigtigste kildegrupper fra byen (kirkebøger, folketællinger, matrikler, kvæg- og arealtællinger m.v.) blevet gennemgået, og de relevante data er indlagt på en EDB-diskette. Denne er forsynet med et program, kaldet GRIMULF, der tillader brugerne at analysere alle disse data dels i form af "rapporter" i almindeligt sprog, hvor man kan finde oplysninger om de enkelte personer og ejendomme, og dels i form af statistiske undersøgelser, hvor resultatet gengives såvel i tabeller som i grafiske figurer.

I tilknytning til GRIMULF er udarbejdet et teksthæfte på 48 s., der illustreret med kort og fotografier fortæller hovedtrækkene af Nørre Grimmelstrups historie og giver idéer til opgaver og spørgsmål.

Sammen med disketten leveres (gratis) en brugervejledning på 48 s., der gennemgår programmets tekniske opbygning og indeholder en udførlig installationsvejledning.

GRIMULF er et af de mest omfattende EDB-programmer, der er udviklet til brug i danske skoler. Programmet er lagt an på let brug, med menustyring, indbyggede fyldige hjælpetekster og klar fremstilling af svarene. Programmet styres hele vejen af brugernes spørgsmål – ikke omvendt. Sammen med tilbudet om en række arbejdsmåder af forskellig sværhedsgrad gør det programmet anvendeligt for brugerne på meget forskelligt fagligt niveau. Der kræves ingen særlige EDB-mæssige forudsætninger. GRIMULF fungerer uden problemer på net.

GRIMULF er først og fremmest udarbejdet til brug for undervisningen i historie og geografi i gymnasiet, HF, seminarierne og folkeskolens ældste klasser, men programmet vil givetvis også have interesse for de mange mennesker, der arbejder med lokalhistoriske emner.

I tilknytning til GRIMULF er udarbejdet et program, kaldet LANDBASE, der leveres uden tilhørende data. Ved hjælp af LANDBASE kan man selv danne og bearbejde nye data af de typer, som GRIMULF arbejder med, for eksempel fra sin egen landsby. LANDBASE indeholder GRIMULFs analyseredskaber, samt mulighed for at definere ny datasæt, indlæse, rette, sortere, udskrive med mere. Data kan udveksles med andre programmer.

GRIMULF og LANDBASE udkommer den 5. juni 1988 til RC Partner og RC Piccoline. En IBM PC-version er under forberedelse.

Sammen med programmerne følger en licensaftale, der giver køberen ret til kopiering og brug af kopierne på institutionen eller adressen.

* * * * *

M E D D E L E L S E R

I dette nummer af SLÆGT & DATA er indlagt en blanket til forskerregistrering, hvis nogle skulle ønske at registrere men har forlagt blanketten, eller hvis nogen skulle have udskiftet deres datamat.

* * * * *

S L Æ G T & D A T A

SLÆGT & DATA bliver denne gang udsendt til samtlige registrerede personer i vort medlemsregister, men fra og med årgang 3, nr. 3 vil udsendelse kun ske, hvis kontingentet på kr. 40 er betalt. (det svarer til 1,538461538 pakker cigaretter for 4 numre af SLÆGT & DATA, incl. forsendelse, det er da billigt!).

Der er derfor indlagt et girokort til indbetaling af de 40 kr. Girokortet kan også benyttes til indbetaling af 35 kr. for et trykt Slægtsforskerregister eller 20 kr. for en Slægtsforskerregisterdiskette med læseprogram. For de trykte registre må der forventes lidt leveringstid, vi skal - som nævnt andet steds - vide, hvor mange der skal trykkes.

DATA BEHANDLING I SLEGTSFORSKNING

Finn Andersen - Grysgårdsvej 2 - 2400 København NV

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Til medlemmerne af DIS-DANMARK

1. Maj 1989

Den i maj 1987 nedsatte planlægningsgruppe indbyder hermed til DIS-DANMARKS første generalforsamling, som finder sted Lørdag d. 27. Maj 1989, kl. 14.30 på:

Landsarkivet
Jagtvej 10
DK-2200 København N.

DAGSORDEN:

1. Valg af dirigent
2. Planlægningsgruppens beretning
3. Godkendelse af vedtægter
4. Fastsættelse af kontingent
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer og revisorer
6. Eventuelt

Efter generalforsamlingen præsenteres EDB-programmet **LANDBASE** ved universitetslektor dr. phil. Karl-Erik Frandsen, Københavns Universitet.

Programmet **LANDBASE**, der er et databaseprogram til indskrivning af historisk kildemateriale, herunder kirkebøger, folketællinger etc., er tillige med undervisningsprogrammet **GRIMULF** udviklet af Jens Christensen, Karl-Erik Frandsen og Gunner Lind, og udgivet af Landbohistorisk Selskab.

På planlægningsgruppens vegne

Finn Andersen

Jørgen Papsøe

DIS-Danmark

Vedtægter

1989

§ 1. DIS-Danmark, Databehandling I Slægtsforskning, er stiftet af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie (Samfundet). Dis-Danmarks har hjemsted efter sin til enhver tid værende formands adresse.

§ 2. DIS-Danmarks formål er at skabe et forum for databehandling i slægts- og personalhistorie, hvilket bl.a. søges opnået gennem udgivelse af Slægt & Data og eventuelt andre udgivelser samt afholdelse af foredrag, møder og anden oplysningsvirksomhed.

§ 3. Som medlem af DIS-Danmark kan kun optages medlemmer af Samfundet. Medlemskab opnås ved henvendelse til et bestyrelsesmedlem. Udmeldelse kan ligeledes ske ved henvendelse til et bestyrelsesmedlem, hvorefter udmeldelsen har virkning fra det følgende kalenderår. Bestyrelsen kan med forudgående varsel indstille til generalforsamlingen at udelukke et medlem.

§ 4. Kontingent til DIS-Danmark fastsættes på DIS-Danmarks årlige generalforsamling. DIS-Danmark kan i øvrigt oppebære indtægter og afholde udgifter i forbindelse med udgivelser samt ved afholdelse af møder, kurser o.l.

§ 5. DIS-Danmark ledes af Samfundet ved en særskilt bestyrelse på 9 medlemmer, hvoraf formanden udpeges af og blandt Samfundets bestyrelse, mens de øvrige 8 medlemmer vælges på DIS-Danmarks generalforsamling ved almindelig stemmeflertal for 3 år ad gangen, således at der afgår hhv. 3, 3 og 2 bestyrelsesmedlemmer hvert år, de 2 første gange ved lodtrækning. Genvalg kan finde sted.

§ 6. DIS-Danmarks ordinære generalforsamling afholdes årligt 3-6 uger efter Samfundets ordinære generalforsamling, der afholdes i april måned. Indkaldelse - indeholdende dagsorden med fornødne bilag - sker skriftligt med 14 dages varsel. På generalforsamlingen aflægger bestyrelsen beretning for det forløbne år og kassereren forelægger det reviderede regnskab

til godkendelse. Endvidere foretages valg af bestyrelse, jvf. § 5, og af 2 revisorer samt 1 revisorsuppleant. Forslag, der ønskes optaget på dagsordenen, skal være sekretæren i hænde senest 1. april. Generalforsamlingens beslutninger træffes med simpel stemmeflertal, jvf. §§ 9 og 10. Medlemmer kan ikke stemme ved fuldmagt ved foreningens generalforsamlinger.

§ 7. Bestyrelsen konstituerer sig med næstformand, kasserer og sekretær, der sammen med formanden udgør et forretningsudvalg. Derudover vælges af og blandt bestyrelsen en ansvarlig redaktør og et skriftudvalg, der redigerer Slægt & Data. Til skriftudvalget kan vælges medlemmer uden for bestyrelsen, ligesom bestyrelsen efter behov kan nedsætte udvalg, arbejdsgrupper o.l. med medlemmer uden for bestyrelsens kreds.

§ 8. Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen og skal indkaldes, hvis mindst 50 medlemmer skriftligt forlanger det. Indkaldelsen sker på samme måde og med samme varsel som til den ordinære generalforsamling.

§ 9. Vedtægtsændringer kan kun besluttes af en generalforsamling med 2/3 majoritet af de fremmødte, og forslagene skal være offentliggjort i indkaldelsen til generalforsamlingen, og for så vidt ændringerne vedrører forholdet til Samfundet, jvf. §§ 1, 3, 5 og 10, skal de forinden godkendes af Samfundets bestyrelse.

§ 10. DIS-Danmark kan opløses, hvis et forslag herom er vedtaget af en ordinær generalforsamling og derefter uforandret af en ekstraordinær generalforsamling under forudsætning af at 3/4 af de fremmødte medlemmer på såvel den ordinære som den ekstraordinære generalforsamling stemmer for opløsning. I tilfælde af DIS-Danmarks opløsning træffer Samfundets bestyrelse bestemmelse om DIS-Danmarks eventuelle aktiver.